18. etapa, štvrtok 20. júla 2017

179 km – horská, Briançon / Izoard

ŠTART – Briançon

Opevnenie mesta je od roku 2008 na zozname svetového dedičstva UNESCO, v minulosti bol dôležitým vojenským centrom, súvisí to s tým, že leží neďaleko talianskych hraníc. V 14. storočí tu nakrátko vznikol samostatný štát République des Escartons. Mesto sa nachádza v hornatom teréne obklopené vysokými štítmi, len zriedka tu prenikne väčšia oblačnosť, preto je podnebie prevažne suché a často tu majú až 300 slnečných dní v roku. Briançon ležiaci v nadmorskej výške 1321 m n. m je najvyššie položeným mestom vo Francúzsku a po švajčiarskom Davose druhým najvyššie položeným v Európe. Je rozdelené na dve hlavné štvrte, horná časť Vauban bola v 18. storočí kompletne opevnenou pevnosťou, a dolné mesto Saint-Catherine s viacerými kostolmi je skôr náboženským centrom. Vo Francúzsku má tiež titul najväčšieho športového centra spomedzi miest menších ako 20-tisíc obyvateľov. Každoročne sa tu konajú najväčšie horolezecké preteky v krajine, dôležité cyklistické MTB podujatia, a pravidelne aj etapy významných cyklistických pretekov na ceste ako TdF, Critérium du Dauphine, či Giro d'Italia.

156 km – Les Achards

Na území obce sa nachádza rozsiahla **pevnosť La Citadelle de Mont Dauphin** zo 17. storočia patriaca pod správu Vauban (dnešný Briançon). Je dielom miestneho rodáka, vojenského architekta Sebastiena le Prestre, ktorého si najal kráľ Ľudovít XIV. aby zrekonštruoval a postavil 160 pevností na hraniciach impéria. Táto je významná najmä tým, že pokrýva celé mesto, všetky dôležité stavby vrátane obydlí poddaných boli vo vnútri opevnenia. Pevnosť nebola nikdy dobytá a zachovala sa vo vynikajúcom stave s typickými ružovými fasádami, s kasárňami a Kostolom Saint-Louis. Jediné výraznejšie poškodenie spôsobilo talianske bombardovanie v roku 1940. Tieto škody boli opravené v 80. rokoch minulého storočia.

137 km – Embrun

Mesto v stredoveku patrilo ku komplexu pohraničných pevností Vauban a zažilo viacero konfliktov s talianskymi mestskými štátmi či s Mussoliniho fašistickými jednotkami na začiatku 2. sv. vojny. Dnes je významné veľkou priehradou a vodnou elektrárňou Le Plan D'Eau D'Embrun na jazere Serre Poncon, ktorá chráni blízke údolia pred povodňami. V roku 1843 tu katastrofická povodeň zabila údajne 20% populácie mesta. Embrun je jednou z turistických brán do Národného parku Ecrins. V centre mesta zaujme **Kostol Notre-Dame-du-Réal**, ktorý bol už od 12. storočia arcibiskupským chrámom, je označovaný za najvýznamnejší kostol vo francúzskych Alpách. Má viaceré prvky talianskej architektúry, najmä lombardského typu. Po rekonštrukcií v 19. storočí získal vstupný portál v neo-románskom slohu. Dominantou celého údolia je kostolná zvonica Tour Brune z 13. storočia. Interiér kostola je bohato zdobený vzácnymi sochami s bieleho a čierneho mramoru.

130 km – Crots

Miestny kaštieľ **Chateau de Picomtal** vybudovali na začiatku 13. storočia na ruinách niekdajšieho dreveného hradu. Bol postavený pre arcibiskupa z Embrunu. Plnil tiež obrannú funkciu, keďže sa okolo neho rozprestierali dôležité polia a ovčie farmy. Od 16. storočia sa dostal do súkromných rúk. Viac ako 300 rokov ho vlastnila šľachtická rodina d'Amat, až ho v roku 1998 kúpil podnikateľ Jacques Peureux, a ten tu dnes prevádzkuje hotel a kongresovú sálu.

102 km – Le Lauzet-Ubaye

Na západnej strane údolia Ubeye v nadmorskej výške 910 m sa nachádza jedna z najviac seizmicky aktívnych obcí v Európe. Pravidelne tu zaznamenávajú menšie zemetrasenia, počas 20. storočia zažili aj otrasy presahujúce stupeň 5 a 6 Richterovej škály. Ani jedno zemetrasenie doposiaľ nezničilo starý kamenný románsky most z 13. storočia, ktorý je hlavnou dominantou obce. Turisti radi obdivujú aj rozsiahly systém vodopádov Costeplane. V katastri obce leží lyžiarsky rezort Lauzet-2000 otvorený od roku 1934.

83 km – Barcelonnette

Mestečko založené v roku 1213 vojvodom Raimondom Beranger V., ktorý mal tituly vojvodu z Provence a Barcelony (hlavného mesta Katalánska). Od roku 1614 do roku 1713 mesto patrilo pod prefektúrou Nice. Barcelonnette a údolie Ubaye boli neskôr kráľom Ľudovítom XIV. pripojené ku Francúzsku kvôli ich strategickej polohe. História mesta je prepojená nielen so Španielskom, ale i s Mexikom, pretože v období rokov 1820 až 1950 odtiaľto emigrovalo viac ako 2500 ľudí, ktorí sa usadili v strednej a severnej Amerike. Niektorí z nich sa stali nesmierne bohatými a po návrate do Barcelonnette tu vybudovali obrovské luxusné haciendy. Väzby s Mexikom pretrvávajú dodnes, čo dokazuje aj augustový Mexický festival. Do katastra obce zasahujú lyžiarske strediská Pra-Loup a Le Sauze. Z historických pamiatok môžeme spomenúť najmä **vežu La Tour Cardinalis** z prvej polovice 14. storočia, ktorá bola kedysi zvonicou v dominikánskom kláštore. Dnes ide o samostatne stojacu vežu s hodinami – jej výška je 43 m.

73,5 km – Jausiers

Podobne ako mesto Barcelonnette, tiež ide o oblasť v 19. storočí ovplyvnenú masívnymi vlnami emigrácie do Mexika a americkej Louisiany. Hlavnými iniciátormi boli bratia Arnaudovci, ktorí v USA založili mesto Arnaudville a vybudovali tu veľkú textilnú továreň s francúzskymi pracovníkmi z údolia Ubeye. Miestny zámoček **Chateau de Magnans** postavili v roku 1903 ako súkromnú rezidenciu inšpirovanú zámkom Vicchiomaggio v Toskánsku. V súčasnosti ide o luxusný hotel s 15 apartmánmi. Kostol Saint-Nicolas-de-Myre postavili v 14. storočí a kompletne obnovili v 18. storočí. Z tohto obdobia pochádza aj zvonica so slnečnými hodinami.

67,5 km – La Contamine-Chatelard

Obec s priemernou nadmorskou výškou 1300 m n. m. je prístupovým bodom do údolia Ubeye a priesmyku Larche, ktoré od 19. storočia bráni rozsiahla **pevnosť Tournoux** s prezývkou „vojenská Versailes". V minulosti toto územie striedavo patrilo vojvodstvu Savoy a Francúzskemu kráľovstvu, až tu na začiatku 19. storočia dal generál Francois-Nicolas Haxo vybudovať odstrašujúci komplex defenzívnych stanovíšť a delostreleckých batérií, ktorý nikdy nebol úplne dokončený podľa pôvodných návrhov. Mal brániť údolie pred Talianmi, no v roku 1940 ho obsadili Nemci, tí tu pôsobili do roku 1945, neskôr tu bola umiestnená početná francúzska posádka, a od roku 1948 do 1987 tu bol jeden z najväčších muničných skladov vo Francúzsku. Až v roku 2009 bola oblasť úplne demilitarizovaná a dnes slúži ako vojenská historická pamiatka s unikátnym tesaným schodiskom, vedúcim od najnižšieho bodu až na vrchol útesu.

50 km - Col de Vars: dĺžka 9,3 km; sklon 7,5 %

Tento rok sa kopec Col de Vars pôjde z najprudšej strany smerom od obce Saint-Paul-sur-Ubaye so sklonom v priemere 7,5 %. Táto najkratšia trasa na vrchol kopca bola sprístupnená pre automobilovú dopravu v roku 1890. Stúpanie bolo súčasťou Tour už 33-krát, naposledy však v roku 2000, keď bol prvý na vrchole nemecký pretekár Jens Heppner – v rokoch 2009-2013 jeden z manažérov tímu NetApp.

26 km – La Maison-du-Roy

Dedinka na okraji umelej vodnej nádrže Containment Reservoir de la Maison du Roy skonštruovanej v roku 1982 s vodnou elektrárňou a priehradou vysokou 29 m. Celému regiónu a údoliu Guil dominuje hradný komplex **Chateau de Queyras** postavený v 13. storočí grófmi Albon de Braincon. Jedna z častí hradu slúžila počas celého stredoveku ako väzenie pre banditov a ľudí obvinených z kacírstva. Do súčasnej podoby ho dali opevniť vojvodovia z Vauban ako reakciu na časté útoky z talianskeho Piemontu. V prípade vojenskej pohotovosti tento komplex obývala posádka až 3000 vojakov.

18 km – La Chapelue

Na okraji obce sa nachádza zaujíma osemhranná **svätyňa Ange Gardien Memorial** (svätyňa Anjela strážneho), ktorá bola postavená združením siedmych obcí regiónu Queyras na počesť obetiam 1. sv. vojny. Pôvodne tu stála menšia svätyňa s rovnakým názvom, ktorá bola postavená aby chránila ľudí a obchodníkov prechádzajúcich cez toto údolie pred zbojníkmi a banditami.

Cieľ - Col d'Izoard: dĺžka 14,1 km; sklon 7,3 %

Tradičný kopec TdF, ktorý sa išiel už viac ako 30-krát. V 50. rokoch minulého storočia sa tu odohrávali legendárne súboje medzi Talianom Coppim a Francúzom Bobettom, ktorí tu majú aj svoj pamätník, z tohto obdobia a miesta pochádza aj veľa čiernobielych fotografií. v roku 2011 prešiel kopcom ako prvý Maxim Iglinskij, naposledy v roku 2014 získal prémiu Joaquim Rodriguez pred Rafalom Majkom, ktorý sa však tešil z etapového triumfu po zdolaní záverečného kopca Montée de Risoul.